

Zaaknummer : 01104172
Ons Kenmerk : ODH1224456
Datum : 22-1-2026

Beschikking

Omgevingswet – Flora- en fauna-activiteiten

Onderwerp

Op 24 april 2024 hebben wij een aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zoals opgenomen in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag is gedaan namens Woonbron. De aanvraag betreft schadelijke handelingen op vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten, zoals opgenomen in artikel 11.37 en artikel 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving ten behoeve van het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan woningen aan de volgende adressen in Dordrecht:

- de Krispijnseweg 16 t/m 20 (even), 24, 28 t/m 30 (even), 34 t/m 40 (even), 44 t/m 50 (even), 56 t/m 62 (even), 70, 76 t/m 80 (even), 86 t/m 92 (even), 114 t/m 116 (even), 124, 130, 134, 140 t/m 142 (even), 148 t/m 152 (even), 156 t/m 160 (even), 164 t/m 168 (even), 176 t/m 178 (even), 182 t/m 184 (even), 192, 196, 208, 214 t/m 216 (even), 222 t/m 228 (even), 232 t/m 234 (even), 238, 244, 248, 297, 301, 305 t/m 307 (oneven), 317 en 323;
- de Prinses Julianaweg 20, 24 t/m 40 (even), 44, 48 t/m 66 (even) en 70 t/m 90 (even);
- de Prinses Marijkestraat 1, 3 t/m 11, 13 t/m 23, 25 t/m 34 en 36;
- de Prinses Margrietstraat 1 t/m 3, 5 t/m 9, 11 t/m 16, 18 t/m 25, 27 t/m 33, 35 t/m 36, 38, 42 en 46 t/m 48 (even);
- de Prinses Irenestraat 1 t/m 4, 7 t/m 15, 17, 19 t/m 27, 29 t/m 32, 34 t/m 41, 43, 45, 47 t/m 48, 50 t/m 52 (even) en 54 t/m 58 (even);
- de Prinses Beatrixstraat 1 t/m 3, 5 t/m 14, 16, 18 t/m 33, 35 t/m 44, 45, 47 t/m 49, 51 t/m 55 (oneven), 59 t/m 63 (oneven) en 67 t/m 71 (oneven);
- de Nassauweg 16 t/m 50 (even), 54 t/m 88 (even), 92 t/m 122 (even), 5, 9 t/m 35 (oneven), 39 t/m 47 (oneven), 51, 55, 61, 67, 77 t/m 81 (oneven), 89 t/m 101 (oneven), 105 t/m 109 (oneven), 119 t/m 121 (oneven), 125 t/m 133 (oneven), 139, 147 t/m 149 (oneven), 155, 159 t/m 161 (oneven), 165 t/m 173 (oneven), 181 t/m 183 (oneven).

De vergunning wordt gevraagd voor het uitvoeren van schadelijke handelingen zoals genoemd in:

- artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2024 tot en met 1 september 2030.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te **verlenen** aan Woonbron;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze vergunning;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze vergunning;
- IV. dat deze vergunning geldig is vanaf vier weken na bekendmaking van dit besluit tot en met 1 september 2031.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendix:

1. Kaarten van het plangebied, de aanwezige nesten en verblijfplaatsen, de locaties van tijdelijke voorzieningen en permanente voorzieningen.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van de flora- en fauna-activiteiten (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
 - b. het ecologisch werkprotocol bij de startmelding mee te sturen;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eventuele derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze omgevingsvergunning en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis In het kader van de Omgevingswet Plangebied: TECH2700-0030 en 0031, Dordrecht' van 17 april 2024. Er moet een ecologisch werkprotocol worden opgesteld waarin in ieder geval het volgende is opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze vergunning;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - d. de uit te voeren werkzaamheden;
 - e. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - f. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - g. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - h. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol (inclusief het logboek) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
4. De flora- en fauna-activiteiten dienen begeleid te worden door een ecologisch deskundige¹ zoals bedoeld als in artikel 7.197j, tweede lid, aanhef en onder a, van de Omgevingsregeling.

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermd) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermd) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk.
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

5. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis In het kader van de Omgevingswet Plangebied: TECH2700-0030 en 0031, Dordrecht' van 17 april 2024 en de aanvullende gegevens van 15 januari, 24 en 26 februari, 15 juli, 6 november en 16 december 2025.
6. Indien één of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen.
7. Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
8. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
 - a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na de verzenddatum van deze vergunning;
 - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.
9. De tijdelijke en permanente voorzieningen moeten voor de betrokken soorten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Hiertoe dienen voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en – indien nodig – op een zo kort mogelijke termijn hersteld te worden waarbij het verstoren van de aanwezige soorten dient te worden voorkomen.
10. Na afronding van de werkzaamheden mogen de tijdelijke voorzieningen verwijderd worden wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a. de permanente voorzieningen zijn functioneel;
 - b. de gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is in acht genomen. Dit betreft een periode van drie maanden, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen; en
 - c. de gewenningsperiode van de huismus is in acht genomen. Dit betreft een periode van drie maanden;
 - d. de tijdelijke voorzieningen mogen verwijderd worden:
 - i) onder ecologische begeleiding; en
 - ii) buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort en functie zoals hierboven genoemd; en
 - iii) wanneer de voorzieningen in gebruik zijn, dienen deze ongeschikt gemaakt te worden conform de maatregelen in voorschrift ongeschikt maken.

Specifieke voorschriften

Huisumus

11. Het ongeschikt maken van de nestlocaties van de huismus dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de huismus. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare broedperiode welke loopt van 1 maart tot en met 31 augustus en buiten koude perioden, gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijf dagen aanhoudende (nacht)vorst;
 - b. indien sprake kan zijn van late vervolglegels dient ook de maand september te worden ontzien, dit is ter beoordeling van de ecologisch deskundige;
 - c. het ongeschikt maken van de bebouwing dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van dakpannen of het plaatsen van weringsborstels, na expliciete vrijgave door de ecologisch deskundige;

- d. na het ongeschikt maken en maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige om de aanwezigheid van huismussen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.
12. De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de huismus dient te worden gemonitord door de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de “Notitie permanente voorzieningen en monitoring” (Ecoresult, 24 oktober 2025), en voor zover niet strijdig met de genoemde notitie in overeenstemming met de richtlijnen voor onderzoek naar nestlocaties van de huismus uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12) en het meest recente soortinventarisatieprotocol (huismus) van Netwerk Groene Bureaus. Uit de monitoring moet blijken of de huismus gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen als nestplaats. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. de monitoring van de permanente voorzieningen dient uitgevoerd te worden in het eerste, derde en vijfde jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. Hierbij geldt dat gestart dient te worden in het eerste broedseizoen na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van het hetzelfde monitoringsjaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - i) de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (verrekijker etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - ii) een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
 - iii) indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient tegelijkertijd ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat uitblijvend gebruik niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen, maar aan bijzondere situaties van overmacht;
 - iv) Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord;
 - v) indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de huismus kan aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Gierzwaluw

13. Het ongeschikt maken van het gierzwaluwnest dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw, dat loopt van 15 april tot en met 31 augustus. Indien sprake kan zijn van vroege of late legfels (ter beoordeling van deskundige (voorschrift 4), dient ook de periode 1 tot 15 april en 1 tot en met 15 september te worden ontzien. Maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden zal er door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) een controle plaatsvinden om vast te stellen dat er op dat moment geen gierzwaluwen in het plangebied verblijven. Pas als dit wordt vastgesteld kunnen de werkzaamheden aanvangen.
14. De permanente voorzieningen dienen aanwezig en functioneel te zijn voordat de gierzwaluw weer aanwezig is in Nederland, dit houdt in vóór 15 april van het volgende broedseizoen. Ten minste één van deze gierzwaluwkasten dient zo dicht mogelijk bij het oorspronkelijke gierzwaluwnest te worden gerealiseerd. Dat wil zeggen: aan dezelfde gevel, van hetzelfde gebouw en zo dicht mogelijk bij de huidige invliegopening. De overige voorzieningen worden op gevels gerealiseerd die naar het noorden en oosten georiënteerd zijn. In het

broedseizoen dienen te allen tijde de oorspronkelijke nestlocatie of alle permanente voorzieningen aanwezig te zijn.

15. De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de gierzwaluw in de dakoverstekken dient te worden gemonitord door de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de "Notitie permanente voorzieningen en monitoring" (Ecoresult, 24 oktober 2025), en voor zover niet strijdig met de genoemde notitie in overeenstemming met de richtlijnen voor onderzoek naar nestlocaties van de gierzwaluw uit het meest recent geldende Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Uit de monitoring moet blijken of de gierzwaluw gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen als nestplaats. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. de monitoring van de permanente voorzieningen dient uitgevoerd te worden in het eerste, derde en vijfde jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. Hierbij geldt dat gestart dient te worden in het eerste broedseizoen na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van het hetzelfde monitoringsjaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - i) de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (verrekijker etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - ii) een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
 - iii) indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat uitblijvend gebruik niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen, maar aan bijzondere situaties van overmacht;
 - iv) Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord;
 - v) indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de huismus kan aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

16. Het ongeschikt maken van de zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
- a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 15 oktober. Dit is in de actieve periode;
 - b. om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaatsen te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps te worden geplaatst op alle openingen;
 - c. daar waar de exacte locatie van een verblijfplaats/de verblijfplaatsen niet bekend is, dient de gevel/bebouwing in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden;
 - d. indien invliegopeningen, zoals genoemd onder sub b van geveldelen met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal drie meter zijn;

- e. het gebruik van materialen waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim is niet toegestaan;
 - f. de maatregelen, waaronder exclusion flaps, waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10 graden, een windkracht van minder dan 5 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer en 's avonds anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden;
 - g. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - h. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op sub f en g hiervoor, dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden, waarvan drie aaneengesloten, en een controlebezoek waaruit blijkt dat de werende maatregelen effectief zijn geweest, moeten zijn uitgevoerd op uiterlijk 15 oktober.
17. De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de dakoverstekken dient te worden gemonitord door de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de "Notitie permanente voorzieningen en monitoring" (Ecoresult, 24 oktober 2025), en voor zover niet strijdig met de genoemde notitie in overeenstemming met de richtlijnen voor onderzoek naar verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het meest actuele Vleermuisprotocol. Bovendien worden tijdens de monitoring warmtebeeldcamera's ingezet. Dit onderzoek dient met voldoende waarnemers uitgevoerd te worden. Uit de monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de voorzieningen als verblijfplaats. Met betrekking tot de monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. de monitoring van de permanente voorzieningen dient uitgevoerd te worden in het eerste, derde en vijfde jaar nadat de permanente voorzieningen beschikbaar zijn gekomen en functioneel zijn. Het eerste jaar van monitoring is het jaar waarin de permanente voorzieningen een volledig actief seizoen beschikbaar zijn;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van hetzelfde monitoringsjaar, te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - i) de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, de inzet van apparatuur (batdetector, warmtebeeldcamera), het aantal waarnemers en de waarnemingen en aantallen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - ii) een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
 - iii) indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen, maar aan bijzondere situaties van overmacht;
 - iv) indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven kan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid verzocht worden de monitoringsverplichting eerder te beëindigen, of kunnen door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid aanvullende maatregelen worden opgelegd;
 - v) indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en flora- en fauna-activiteit die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil overdragen, geldt op grond van artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet een informatieplicht. De huidige vergunninghouder dient ten minste vier weken voorafgaand aan de wijziging het bevoegd gezag hierover te informeren. Hierbij dienen de gegevens te worden verstrekt zoals genoemd in artikel 7.216 van de Omgevingsregeling.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil verlengen, dient tijdig en bij voorkeur zes maanden voorafgaand aan het aflopen van de geldigheidstermijn een aanvraag te worden gedaan via het Omgevingsloket. De aanvraag dient te voldoen aan de indieningsvereisten.

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 24 april 2024 hebben wij, namens Woonbron, een aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten, zoals opgenomen in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet (hierna: Ow). De aanvraag betreft schadelijke handelingen op vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten, zoals opgenomen in artikel 11.37 en artikel 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) ten behoeve van het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan woningen aan de Krispijnseweg, Prinses Julianaweg, Prinses Marijkestraat, Prinses Margrietstraat, Prinses Irenestraat, Prinses Beatrixstraat en Nassauweg te Dordrecht. De wooncomplexen waar de aanvraag op toe ziet zijn aangegeven in appendix 1. De vergunning wordt gevraagd voor het uitvoeren van schadelijke handelingen zoals genoemd in:

- artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal voor wat betreft het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Bal voor wat betreft het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 15 oktober 2024 tot en met 15 oktober 2029.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- 'Activiteitenplan huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis In het kader van de Omgevingswet Plangebied: TECH2700-0030 en 0031, Dordrecht', Ecoresult B.V., ER20230711APv01, 17 april 2024 (ODH1044651);
- 'Inspectie- en nulmeetrapport Dak 01 - Dakvlak golfplaten', Dakota, 14 oktober 2021 (ODH1044653);
- 'Quickscan natuurtoets woningonderhoud TECH2700-0030 en -0031, Dordrecht', Ecogroen, 22-007, 15 februari 2022 (ODH1044654);
- 'Nader onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen In het kader van de Wet natuurbescherming Plangebied: TECH2700-0030 en -0031', Ecoresult B.V., ER20230829v01, 16 oktober 2023 (ODH1044654);
- 'Notitie locaties gierzwaluw-, huismus- en vleermuiskasten Plangebied: Tech 2700-0030 en 2700-0031, Dordrecht', Ecoresult B.V., NER20240051KSv01, 11 oktober 2024 (ODH1186618).
- 'Notitie reactie verzoek aanvullingen omgevingsvergunning', Ecoresult B.V., NER20240051RAVv01, 15 januari 2025 (ODH1308176);
- 'Notitie ecologische monitoring huismussen In het kader van de Wet natuurbescherming Plangebied: Witte Dorp, Dordrecht', Ecoresult B.V., ER20240270v01, 11 december 2024 (ODH1615340);
- Maatvoering inbouwvoorzieningen, Unitura, 15 juli 2025 (ODH1613743);
- Details dakgoot, Stijl Architectuur, 024-1146, 18 april 2025 (ODH1613743);
- 'Notitie permanente voorzieningen en monitoring', Ecoresult B.V., NER2024051v01, 24 oktober 2025 (ODH1613743).

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Ow zijn toegepast op deze aanvraag. Overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow is kennisgegeven van de aanvraag via www.officiëlebe bekendmakingen.nl.

Beslistermijn

Gelet op artikel 16.64, eerste lid, van de Ow is de termijn voor de afhandeling van de aanvraag acht weken. Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Ow hebben wij op 29 mei 2024 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zes weken verlengd.

Volledigheid aanvraag

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In de Omgevingsregeling zijn naast algemene ook specifieke indieningsvereisten opgenomen waar een aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan dient te voldoen. Ook hebben wij getoetst of de aangeleverde gegevens voldoende zijn voor de voorbereiding van de beschikking en het inhoudelijk beoordelen van de aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 19 december 2024 verzocht om aanvullende gegevens. Op 15 januari, 24 en 26 februari, 15 juli, 6 november en 16 december 2025 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoet aan de wettelijke indieningsvereisten en voldoende informatie bevat voor een inhoudelijke beoordeling van de gevolgen van de flora- en fauna-activiteit op de betrokken beschermde soorten.

Bevoegd gezag

De flora- en fauna-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Participatie

De opzet en uitkomsten van het participatieproces zijn op grond van artikel 7.4 van de Omgevingsregeling onderdeel van de aanvraag. Bij deze aanvraag heeft geen participatie plaatsgevonden.

Inwerkingtreding

Artikel 16.79, eerste lid, aanhef en onder a, van de Ow bepaalt dat een omgevingsvergunning in werking treedt met ingang van de dag na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. In artikel 16.79, tweede lid, van de Ow staat dat in afwijking van het eerste lid het bevoegd gezag in de omgevingsvergunning bepaalt dat die in werking treedt met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstreken sinds de dag van bekendmaking of terinzagelegging als naar zijn oordeel:

- a. het verrichten van de activiteit die de omgevingsvergunning mogelijk maakt binnen die vier weken kan leiden tot een wijziging van een bestaande toestand die niet kan worden hersteld; en
- b. de regels over het verlenen van de omgevingsvergunning ertoe strekken die bestaande toestand te beschermen.

Gelet op het feit dat binnen vier weken nesten en/of verblijfplaatsen vernietigd kunnen worden op grond van deze omgevingsvergunning, zijn wij van mening dat artikel 16.79, tweede lid, van de Ow van toepassing is. Daarom bepalen wij dat de omgevingsvergunning in werking treedt met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstreken vanaf de dag van bekendmaking of terinzagelegging.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de Ow, paragraaf 7.2.8a.2. van de Omgevingsregeling, artikel 11.37 en 11.46 van het Bal, artikel 8.74j en 8.74k van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet is het verboden om zonder omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten te verrichten voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur genoemd geval.

De aanvraag is getoetst aan de relevante artikelen in paragraaf 7.2.8a.2. van de Omgevingsregeling.

De huismus en de gierzwaluw zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of het opzettelijk wegnemen van nesten van de gierzwaluw en de huismus.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis;
- het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Op grond van artikel 8.74j, eerste lid, en artikel 8.74k, eerste lid van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j en 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw en de huismus en er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Woonbron is voornemens om de woningen aan de Krispijnseweg, Prinses Julianaweg, Prinses Marijkestraat, Prinses Margrietstraat, Prinses Irenestraat, Prinses Beatrixstraat en Nassauweg te Dordrecht te renoveren en te verduurzamen. De wooncomplexen waar het om gaat zijn aangegeven in appendix 1.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het **vervangen van de golfplaten** op het dak;

- het aanbrengen van isolatie op de houten dakondergrond;
- het aanbrengen van platte dakbedekking;
- het aanbrengen van houten dakbedekking (met daarin de permanente voorzieningen);
- het vervangen van kozijnen;
- het vervangen van dak- en gevelisolatie;
- het vernieuwen van de entree.

De werkzaamheden staan gepland te starten in het najaar van 2026 duren naar verwachting tot eind 2029. In verband met eventuele uitloop van werkzaamheden is een langere vergunningperiode aangevraagd en verleend. Binnen de geplande periode van werkzaamheden wordt als volgt gefaseerd:

- Najaar 2026: ongeschikt maken Prinsessenstraten;
- Begin 2027 tot medio 2028: renovatie Prinsessenstraten;
- Najaar 2027: ongeschikt maken Nassauweg;
- Medio 2028 tot eind 2029: renovatie Nassauweg.

Schadelijke handelingen

In 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis binnen het plangebied om te bepalen of een omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten noodzakelijk is. Dit onderzoek is verricht conform het Kennisdocument Gierzwaluw en het Kennisdocument Huismus (BIJ12) en grotendeels volgens het Vleermuisprotocol 2021.

Het onderzoek naar zomerverblijfplaatsen voldeed echter niet aan de voorwaarde dat ten minste 75% van het plangebied moest worden overzien. Hierdoor is het mogelijk dat een aantal zomerverblijfplaatsen van vleermuizen niet zijn waargenomen. Om dit te ondervangen, is ruim gecompenseerd door de realisatie van 48 extra compenserende verblijfplaatsen, voldoende voor twaalf eventueel gemiste verblijfplaatsen.

Daarnaast is geen specifiek onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen. Op basis van de beschikbare gegevens is echter onderbouwd dat dergelijke verblijfplaatsen uitgesloten kunnen worden, vanwege het ontbreken van spouwruimtes en andere geschikte temperatuurbufferende locaties. Gelet op deze onderzoeksresultaten en de onderbouwing concluderen wij dat de functies van het plangebied voor de genoemde soorten voldoende in kaart zijn gebracht en dat de onderzoeksinspanning toereikend is geweest.

De huismus en de gierzwaluw zijn in het plangebied aangetroffen. Binnen het plangebied zijn:

- 28 nesten aanwezig van de huismus aangetroffen; en
- één nest van de gierzwaluw aanwezig in Prinses Irenestraat 42, aan de voorzijde, in een opening naast de hijsbalk.

De locaties van de 28 huismusnesten zijn weergegeven in tabel 5 op bladzijde 15-16 van het Activiteitenplan en in figuur 2 van Appendix 1 van dit besluit. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren. Dit valt onder schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Binnen het plangebied zijn:

- twee zomerverblijfplaatsen;
- en vier paarverblijfplaatsen aanwezig.

De locaties van deze twee verblijfplaatsen zijn weergegeven tabel 7 op bladzijde 17 van het Activiteitenplan en in figuur 2 van Appendix 1 van dit besluit. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Dit valt onder schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.46, eerste lid,

aanhef en onder b en d, van het Bal.

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Binnen het plangebied zijn:

- drie paarverblijfplaatsen aanwezig.

De locaties van de drie paarverblijfplaatsen zijn weergegeven tabel 8 op bladzijde 17 van het Activiteitenplan en in figuur 2 van Appendix 1 van dit besluit. Van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Dit valt onder schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis In het kader van de Omgevingswet Plangebied: TECH2700-0030 en 0031, Dordrecht' van 17 april 2024 en in de aanvullende gegevens van 15 januari, 24 en 26 februari, 15 juli, 6 november en 16 december 2025. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de soorten en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Belangenonderbouwing

De vergunning is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

Uit inspectie blijkt dat de daken van de woningen binnen het plangebied in slechte staat verkeren. De huidige dakafwerking, bestaande uit verouderde golfplaten en mastiekbedekking, heeft het einde van de technische levensduur bereikt. De details, zoals de aansluitingen bij gevels en schoorstenen, verkeren eveneens in slechte conditie. Zonder ingrijpen zullen lekkages ontstaan, wat kan leiden tot vochtproblemen en schimmelvorming in de woningen.

Vochtige leefomstandigheden en schimmelblootstelling vergroten het risico op luchtweginfecties, verergering van astma en andere gezondheidsproblemen. Door het vervangen van het dak worden deze risico's weggenomen en wordt een gezond binnenklimaat gewaarborgd. Daarnaast verbetert de dakrenovatie de isolatie van de woningen, waardoor blootstelling aan extreme temperaturen wordt beperkt. Dit vermindert gezondheidsproblemen zoals hoofdpijn, duizeligheid en verhoogde kans op hart- en luchtwegaandoeningen.

Naast het gezondheidsbelang dragen de werkzaamheden bij aan een bredere maatschappelijke en economische verbetering. De woningen binnen het plangebied zijn grotendeels verouderd en hebben energielabel C of D. Door verduurzamingsmaatregelen, waaronder dak- en gevelisolatie, worden alle woningen naar label A of A+ gebracht. Deze verbetering draagt bij aan de doelstelling van de gemeente Dordrecht om in 2040 klimaatneutraal te zijn. Verminderde energievraag leidt tot lagere energiekosten voor bewoners, wat direct bijdraagt aan hun economische welzijn. Bovendien draagt een lagere CO₂-uitstoot bij aan het tegengaan van klimaatverandering, wat niet alleen gunstig is voor het milieu, maar ook voor de instandhouding van flora en fauna.

Gelet op de slechte bouwkundige staat van de woningen, de gezondheidsrisico's bij uitblijven van renovatie en de positieve maatschappelijke en ecologische effecten van verduurzaming, zijn wij van oordeel dat de genoemde belangen voldoende onderbouwd zijn. Hiermee wordt de noodzaak van de vergunning en de rechtvaardiging van de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis aangetoond.

Geen andere bevredigende oplossing

Uit inspectie van het dak ('Inspectie- en nulmeetrapport Dak 01 - Dakvlak golfplaten' van 14 oktober 2021) blijkt dat het dak in zeer slechte staat is. Met de renovatie wordt beoogd te voorkomen dat er lekkages optreden in de woningen in het gebouw. Dit kan bewerkstelligd worden door de voorgestelde werkzaamheden.

Het project is locatiespecifiek aangezien het gaat om het uitvoeren van renovatie en verduurzaming van bestaande woningen.

Het slopen van de bebouwing en het realiseren van nieuwbouw is niet gunstiger voor de betrokken beschermde soorten. Bij uitvoering van dit alternatief zouden de aangetroffen verblijfplaatsen immers eveneens verloren gaan. Het is niet mogelijk de werkzaamheden uit te voeren op een andere manier zonder dat hierbij de nestplaatsen verloren zouden gaan.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de werkzaamheden gaan 28 nesten van de huismus verloren. Op 9 en 10 maart 2024 zijn 56 tijdelijke nestkasten van het type Anton geplaatst aan de gevels van gebouwen binnen een straal van 200 meter rondom de aangetroffen nesten, zoals weergegeven in figuur 1 en 2 in de Notitie tijdelijke voorzieningen. Deze figuren zijn eveneens opgenomen als figuur 3 en 4 in Appendix 1 van dit besluit. In de permanente situatie worden 78 huismuskasten ingebouwd in de houten dakafwerking, zoals gespecificeerd in paragraaf 6.3 van het Activiteitenplan. Deze voorzieningen worden gerealiseerd op noordelijke en oostelijke oriëntaties. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat. Aangezien er tijdens dit project meer dan twintig nesten van de huismus verloren gaan, leggen wij monitoring op.

Buiten de kwetsbare broedperiode (1 maart-31 augustus) worden de nesten ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat huismussen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het plaatsen van weringborstels. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12).

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Dordrecht. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in

de directe omgeving. Er zouden cumulatieve effecten kunnen optreden door recent uitgevoerde projecten in de omgeving, zoals het Witte Dorp, waar 85 nesten van de huismus verloren gingen. Uit de monitoring die is uitgevoerd naar aanleiding van dit project blijkt dat deze populatie zich al voor een groot deel heeft hersteld, weliswaar niet in de gerealiseerde voorzieningen, maar in bestaande alternatieven in de omringende woningen buiten het plangebied.

Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gierzwaluw

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één nest van de gierzwaluw verloren. Op 9 en 10 maart 2024 zijn drie nestkasten van het type NK GZ 10 gerealiseerd aan gevels van gebouwen binnen een straal van 200 meter rond de aangetroffen nestplaats, zoals weergegeven in figuur 1 en 2 in de Notitie tijdelijke voorzieningen. Deze figuren zijn eveneens opgenomen als figuur 3 en 4 in Appendix 1 van dit besluit. Deze nestkasten blijven permanent aanwezig, naast de overige permanente compensatie die binnen het plangebied wordt gerealiseerd. In de permanente situatie worden vier nestkasten voor de gierzwaluw ingebouwd in de houten dakafwerking, zoals gespecificeerd in paragraaf 6.3 van het Activiteitenplan. Wij beschouwen dit als een experimentele maatregel. Daarom wordt gemonitord of deze voorzieningen daadwerkelijk worden gebruikt, en worden daarnaast twee voorzieningen ingebouwd van het type GZP2. De voorzieningen worden gerealiseerd op noordelijke en oostelijke oriëntaties. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

De werkzaamheden worden als een 'treintje' uitgevoerd waarbij steeds maximaal twee wooncomplexen tegelijk worden gerenoveerd. In de voorschriften hebben wij opgenomen dat het wooncomplex waarin het nest van de gierzwaluw zich bevindt, gerenoveerd dient te worden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Daarnaast moeten de werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met expertise op het gebied van de gierzwaluw, zoals vastgelegd in voorschrift 4.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Dordrecht. Er zijn geen projecten in de nabije omgeving bekend waarbij nesten van de gierzwaluw verloren gaan of recent zijn gegaan. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gierzwaluw in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van oordeel dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaan twee zomerverblijfplaatsen en vier paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en drie paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, met mogelijk milde winterfunctie, verloren. Op 9 en 10 maart 2024 zijn 36 tijdelijke vleermuiskasten van de types ANS-1 en Mark gerealiseerd aan gevels van gebouwen binnen een straal van 200 meter rondom de oorspronkelijke verblijfplaatsen, zoals weergegeven in figuur 1 en 2 in de Notitie tijdelijke voorzieningen. Deze figuren zijn eveneens opgenomen als figuur 3 en 4 in Appendix 1 van dit besluit. In de permanente situatie worden 84 vleermuiskasten ingebouwd in de houten dakafwerking, zoals gespecificeerd in paragraaf 6.3 van het Activiteitenplan. Wij beschouwen dit als een experimentele maatregel. Daarom wordt gemonitord of deze voorzieningen daadwerkelijk worden gebruikt, en worden daarnaast achttien inbouwkasten van het type VMPM1 ingebouwd. De voorzieningen worden gerealiseerd op verschillende oriëntaties, zodat er een verscheidenheid aan microklimaten beschikbaar is. Hiermee worden

gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

In de minst kwetsbare periode (15 april - 15 oktober) worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat vleermuizen tijdens de werkzaamheden aanwezig zijn. Dit wordt uitgevoerd door exclusion flaps. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

Omdat een deel van de permanente voorzieningen bestaat uit experimentele maatregelen, dienen deze gemonitord te worden om te borgen dat geen verslechtering van de staat van instandhouding optreedt. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis uit de meest recent geldende Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis gebruik maken van de permanente voorzieningen. De effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste actieve seizoen na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. De resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie. Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord. Als blijkt dat de alternatieve voorzieningen voldoende in gebruik zijn genomen kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen. Het voorgaande hebben wij opgenomen in de voorschriften.

In de directe omgeving van het plangebied zijn in het verleden andere renovatieprojecten uitgevoerd, waaronder het project Witte Dorp (01054871). Gezien de verspreide aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis binnen Dordrecht en het feit dat voor het onderhavige project ruim voorafgaand aan het verlies van functies tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen worden aangeboden, is het niet aannemelijk dat sprake is van cumulatieve negatieve effecten voor vleermuizen.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Dordrecht. Door de voorgenomen maatregelen en de fasering is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van oordeel dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat de aanvraag voldoet aan het toetsingskader dat betrekking heeft op de in de aanvraag opgenomen flora- en fauna-activiteit en beschermde soorten, zodat de aangevraagde omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet wordt verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden. De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf de dag waarop vier weken verstreken zijn na de dag van bekendmaking en is geldig tot en met 1 september 2031.

Appendix 1

Figuur 1: Het projectgebied bestaande uit de woningen van complex TECH2700-0030 (groen omlijnd) en complex TECH2700-0031 (blauw omlijnd) en uitsnede met ligging van deze complexen (rood omlijnd). Bron: Ecogroen B.V.

Figuur 1: Figuur 1 uit het Activiteitenplan. Het plangebied.

Figuur 2: Afbeelding 4 uit het Activiteitenplan. De aanwezige beschermde nesten en verblijfplaatsen.

Figuur 3: Afbeelding 1 uit de Notitie tijdelijke voorzieningen. De gerealiseerde voorzieningen rondom de Michelangelostraat.

Figuur 4: Afbeelding 2 uit de Notitie tijdelijke voorzieningen. De gerealiseerde voorzieningen rondom de Juliana van Stolbergstraat.

Figuur 5: Afbeelding 6 uit het Activiteitenplan. De locaties van de permanente voorzieningen.